



AIDAI

„Aidai“ yra dviejų laidų lietuvių kultūrinis ir informacinis leidinys. „Aidų“ žurnalas išeina kas dvi savaitės; „Aidų Dienos Informacija“ — kiekviena diena, išskyrus šventadienius, prieš piet.
„Aidus“ leidžia — Spaudos Darbuotojų Kolektyvas. Vyr. Redaktorius — Dr. V. Bieliauskas. Dienos informacijos redaktoriai: Jonas Pauperas ir Balys Vyliuadas. Adresas: München 27, Lamontstr. 21.

D I E N O S I N F O R M A C I J A

Münchenas

Trečiadienis, 1946.V.29 d. /III metai/ Nr.123 /160/

Amerikos Lietuvių Kongreso politinės deklaracijos

VIII

Vokietijos karo nusikaltėliai

JAV valstybių Kongreso Užsienių reikalų Teisių Komisijoms.

Amerikos Lietuvių Kongresas su pasitenkinimu pažymi, kad kai kurie karo nusikaltėliai yra atiduodami teismui už jų nusikaltimus.

Nežiūrint į tai, Amerikos Lietuvių Kongresas randa reikalingą atkreipti vyriausybės dėmesį į faktą, kad dabar Nūrnberge teisiamųjų nacių karo nusikaltėlių kaltinamajame akte yra praleisti jų nusikaltimai, padaryti prieš Lietuvos Respublikos Nepriklausomybę, saugumą ir teritorinį integralumą.

1935 m. Lietuvos vyriausybė teisė Dr. Neumans, Von Cassa ir kitus Klaipėdos krašto nacių už teroristinius veiksmus ir kešinimais atskirti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Teismas iškėlė viešumon faktą, kad šiuos veiksmus dirigavo iš Berlyno nacių partijos pareigūnai ir Vokiečių vyriausybė.

Vėliau, 1939 m. kovo mėnesį, Vokiečių vyriausybė per savo užsienių reikalų ministrą Joachimą von Ribbentropą, grasindama panaudoti stipresnes kariuomenės mases, sutrauktas Vokietijos-Lietuvos pasienyje, priverstė Lietuvos vyriausybę perleisti Klaipėdos kraštą Vokietijai. Kartu su tuo Vokietija pasirašė Lietuvos teritorinio saugumo garantiją, be Klaipėdos krašto, jėga atimto.

Pagaliau 1939 m. rugpiūčio ir rugsėjo mėnesiais Vokietija sulaužė šią garantiją, pasirašydama su Sovietų Sąjunga dvi sutartis, kuriomis Pabaltijo valstybės ir Lenkija buvo padalytos į rusų ir vokiečių įtakos sferas, faktiškai siekiant sunaikinti šių šalių politinę nepriklausomybę.

Dėl to Amerikos Lietuvių Kongresas prašo JAV valstybių vyriausybę im-

tis žygių, kad kaltinimas prieš Ribbentropą ir kitus vokiečių karo nusikaltėlius būtų papildytas, būtent:

1. Fėsinimasis prieš Lietuvos tvarkingą vyriausybę ir teritorinį integralumą 1935 m.

2. Jėga atplėštas Klaipėdos kraštas nuo Lietuvos 1939 m. kovo mėn. ir

3. 1939 m. rugpiūčio ir rugsėjo mėn. dvišalėmis sutartimis, sudarytomis su Sovietų Sąjunga, sulaužytas Pabaltijo valstybių suverenumas ir sunaikintos Lietuvos bei kitų Pabaltijo valstybių nepriklausomybė.

b.d.

Lietuviai kaltina Sovietus

Londonas. Jau išleistas Lietuvos žurnalistų komiteto atsisaukimas, kviečias skelbti tiesą apie jų šalį. Jie prašo, imtis žygių prieš Sovietų propagandą, tačiau, aišku, negali pasakyti, kaip tai galėtų būti padaryta.

Jų pareiškimas prasideda tragedijos atpasakojimu, kuri ištiko Lietuvai, kai Sovietų Sąjunga, tada Vokietijos sąjungininkė, 1940 m. birželio mėn. užėmė jų šalį. Po vienerių rusų okupacijos metų, išėmė vokiečiai ir iki 1944 m. vasaros truko antra nelaiminga okupacija. Po to vėl grįžo Raudonoji Armija. „Priespauda, teroras ir naikinimas, pradėtas 1940 m. vėl prasidėjo, bet jau žymiai didesniu mastu“, sakoma žurnalistų pareiškime. „Či baisi drama vyksta už nepraeinamos gelatinės uždangos. Nė vienam laisvojo pasaulio spaudos atstovui nebuvo leista būti liudininku to, kas ten dedasi.“

„Pasaulio viešoji opinija sistematiškai maitinama didžiulio sovietų propagandos aparato, fiktyviais arba stipriai nuspalvintais pranešimais apie dabartines Lietuvos sąlygas“.

Toliau atsišaukime kreipiamasi į demokratinio pasaulio žurnalistus. „Mes prašome padėti terorizuojamai, naikinamai lietuvių tautai paskelbti teisingus, be piktos tendencijos, pranešimus apie baisias gyvenimo sąlygas Lietuvoje. Mes maloniai Jus prašome supažindinti pasaulį su Lietuvos politinių pabėgėlių klausimu, kurie Sovietų propagandistai piktaimei žemi.“ /Iš „New York Times“/

Svarbiausieji politiniai klausimai

Nesenai Birnes pareiškė, kad vis dėlto labai sunku esa pasauliui gražinti taika. Paryžiaus konferencija, palyginus su buv. Londono konferencija, daugiau padariusi pažangos. Jei taikos derybos ir toliau taip vyksiančios, neišvengiamai teksią klausimą perduoti STOrganizacijai. Sąjungininkų balsai neskamba vieningai. Svarbiausias klausimas, kuris kelia rūpesčių yra tas, ką didžiosios valstybės dar slepia užkulisyje? JAV stiprios gyventojų kiekiu ir apsiginklavimu. Sovietų Sąjunga turinti daug žmonių ir išplėtota technika. Didžioji Britanija žmonių skaičiumi nėra tiek tvirta, tačiau anglai atkaklūs, patvarūs ir darbštūs. Anglijos stiprybė glūdi tame, kad ji kovoja už teisingą reikalą. Dominijų konferencijos metu Londone paaiškėjo, kad bėdos atveju Anglija parems Dominijos. Dėlto Bevinas, nesenai gindamas darbo partijos vyriausybę, drąsiai galėjo pasakyti: „Aš daugiau pasitikiu viešuma, kaip ginklais“. Anglija mano, kad ginčo klausimus dabar galima kitais būdais išspręsti, nenaudojant jėgos priemonių. Tokia Anglijos politika atitinka STO dėsnius.

Molotovas apžiūrėjo Paryžių šarvuotu automobiliu

Paryžius. Paryžiuje visi pastebėjo, kad čia buvo imtasi tų pačių specialių atsargumo priemonių apdrausti Molotovo saugumui, kaip kad pirma kartą pabrėžtinai buvo parodyta praėjusio rudenį per priėmimo Lordų Rumuose. Londone ginkluotai asmenys sargybai dalyvaujant.

Sovietų užsienių reikalų ministras - Londone dar buvo liaudies komisaras, mat titulai Sovietų Sąjungoje visą laiką keičiasi. Atvykęs į Paryžių jis priėmė jam paskolintą specialų kulky nepramušamą

limuziną pasivažinėti po šį malonų miestą, kurį jis aplankė pirma kartą. /Iš „New York Times“/.

Rusija piktinasi dėl Boro pasveikinimo

Naujorkas. /AP/. Sovietų atstovas STOrganizacijoje Andrei Gromyko griežtai protestavo prieš STOrganizacijos pareigūnų gestą, kurio jis STO vardu pasveikino į Naujorką atvykusį gen. Tadeusz Bor-Komorowski.

Bora pasveikino vienuose priešpiečiuose, praėjusį penktadienį, STOrganizacijos generalinio sekretoriaus padėjėjas J. B. Hutson.

Lenkijos atstovas Lange taip pat protestavo prieš tokį pasveikinimą.

Gromyko pareiškė, kad Hutson neturi teisės sveikinti pabėgėlių svečių STO vardu, pridurdamas, kad tokie veiksmai kompromituoja ne tik pareigūnų štabą, bet ir pačios organizacijos vardą.

Gromyko pareiškė, kad Bor esąs žymus lenkų pabėgėlis. Jis esąs lenkų tautos priešas. Bor-Komorowski yra suorganizuęs garstą 1944 m. Varšuvos sukilimą. /The Stars and Stripes/.

Pravda sako, kad JAV ir Britanija prievartauja STOrganizaciją

Maskva /AP/. Pravdos tarptautinių žinių komentatorius viename straipsnyje kaltina britų ir JAV atstovus, kad jie įveda iš pasalų užpildinėjimo taktiką. Saugumo Taryboje. Jis rašė, kad esą reikalinga specialiai pabrėžti, jog kai kurių Saugumo Tarybos narių elgesys rimtai ardo STOrganizacijos pamatus.

Sovietiškas laikraštis puola Stars and Stripes

Viena. Rusų kontroliuojamas Austrijos laikraštis Vienoje savo vedamajame iškoneveikė „The Stars and Stripes“ ir to laikraščio Vienos korespondento Arthur Noyes išvadino karo kurstytoju.

Laikraštis prašė, kad Arthur Noyes paskelbės, jog rusų okupa-

cinė kariuomenė alina kraštą, o dabar esanti atitraukiama iš Austrijos JAV valstybės spaudžiant. Straipsnyje sakoma, kad rusai įveža maistą į Austriją tiek kariuomenei tiek civiliams asmenims, o kariuomenė esanti atšaukiama ne dėl spaudimo iš užsienio, bet dėl darbo jėgos stokos ketvirtajam penkmečio planui įvykdyti.

JAV valstybių išrastas chemikalas gali vienu ypu sunaikinti miestus ir derlius.

Vašingtonas. JAV-bės surado chemikalą, kuris gali išnaikinti didelius miestus ir laukų derlių vienu metu, - pareiškė trys parlamento Lešų Paskirstymo Komisijos nariai.

Vienas šios komisijos narių paaiškino, kad chemikalas gali išnaikinti visas gyvybės rūšis, net dideliame mieste. Šį preparatą galima išbarstyti lėktuvais, lekiančiais pakankamai aukštai, kad išliktų nepaliesti žemės paviršiuje kilusių gaisrų ugnies. Jis yra greita ir tikra mirtis - paaiškino komisijos narys.

Jis pareiškė, kad lėktuvus aprūpintas šiuo ginklu, perskrisdamas Dakotos valstybę, galėtų sunaikinti kviečių derlių derlinguose laukuose, net ir sėklas dirvoje.

Pirmasis padarė pareiškimo apie šį baisų ginklą parlamento narys Albert Thomas, Teksas valstybės demokratų partijos atstovas, kuris svarstant laivyno aprūpinimo istatyme, parlamente pasakė: „Mes turime jau šiandien kai ką daugiau ir baisiau negu atominė bomba. Jis yra jau paruoštas naudoti. Reporteriai paprašė Thomas smulkiau paaiškinti savo pareiškimą, tačiau jis atsisakė, pažymėdamas, kad jis manas, jog ir taip jau per daug pasakęs.“

Trumpos žinios

- Munchenas. Per miestų savivaldybių rinkimus Bavarijoje Frikščionys demokratai gavo 360, socialdemokratai - 269, komunistai - 39 ir atstatymo partija - 10 vietų.

- Varšuva. Naujoji Lenkija atsidūrė prieš nenugalimus sunkumus. Maisto krizė slepia kraštą. Jei Lenkija šia vasara negaus paramos iš šalies, susidurs su bado smėkla.

- Jeruzalė. Savo vyriausybės pavedimu, aukštasis Palestinos komisaras gen. Cunningham pareikalavo žydų ir arabų atstovus iki birželio 20 d. pateikti savo sumanymus Palestinos problemai išspręsti.

- Vašingtonas. Neseniai Lenkijoje 5 teroristai nuteisti mirti ir 7 ilgai kalėti.

- Maskva. Sovietų žinių agentūra praneša, kad į Maskvą atvykusi Lenkijos delegacija tartis ūkiniais ir politiniais klausimais. Iki Lenkija atsistatysianti savo ginklavimosi pramonę, Sovietų Sąjunga ilgalaikio kredito sąlygomis aprūpinsianti lenkų armiją ginklais ir municija.

- Liepos mėn. Oksforde įvyks tarptautinė Raudonojo Kryžiaus konferencija, kurioje dalyvaus 60 tautų atstovai.

- Londonas. Londone gautas pranešimas sako, kad per partizanines kovas Lenkijoje žuvo 7000 asmenų ir kad komunistų vadovaujamoji Varšuvos vyriausybė esanti sustiprinusi savo akciją ne-komunistinei ūkininkų partijai sunaikinti terorinėmis priemonėmis.

- Vašingtonas. Saugumo Taryba Irano bylos neišbraukė iš dienvartvarkės, nors Irano vyriausybė ir pranešė, jog rusų kariuomenė esanti pasitraukusi.

- Vašingtonas. Nuo pirmadienio JAV iš naujo sustreikavo 400.000 angliakasių.

- Hamburgas. Didžiosios „Blohm ir Voss“ povandeninių laivų statyklos Hamburge, kuriose šio karo metu daugiausia buvo pagaminta povandeninių laivų, yra išsprogdintos.

- Naujorkas. ST Organizacijos generalinis sekretorius Trygve Lie pranešė, kad birželio 14 d. atominės energijos kontrolės komisija susirinks pirmojo posėdžio.

- Vašingtonas. Senatorius Vandenbergas pranešė, kad JAV atstovas Pabėgėlių Komisijoje pasiūlys išduoti Nanseno pasus visiems pabėgėliams ir asmenims, neturintiems pilietybės.

- Maskva. JAV ir Sovietų Sąjunga pasirašė sutartį, kuri reguliuos tarpusavio žinių pasikeitimą.

- Otava. Otavos teismas Tautinės Tyrimo Įstaigos inžinierių Edward Mazerall pripažino kaltu. Jis esąs išdavęs Sovietų atstovui slapta informacijos medžiagą.

- Londonas. Anglų-Rusų Sąjungos pasirašymo sukaktinių proga Bevinas pasiuntė Molotovui telegramą, kurioje, be kita ko, pasakyta: „Mes manome, kad ši britų-rusų sąjunga atitinka mūsų tautų poreiką.“

- Londonas. Pirmadienį Paryžiuje susirinko JAV, Anglijos ir Prancūzijos atstovai toliau ruošti taikos sutarčių projektą. Po trijų savaičių, birželio 15 d., vėl susirinks užsienių reikalų ministrai.

- Varšuva. Lenkijos prezidentas ir kiti ministrai iš Maskvos grįžo į Varšuva. Jie Maskvoje sutarė, kad Sovietai Lenkijai teiks karinį apginklavimą tol, kol pati Lenkija atstatys savo pramonę.

- Vyriausioji UNRRO būstinė praneša, kad ateityje UNRRO maisto kortelės bus duodamos tik tiems asmenims, kurie gyvena nustatytose stovyklose, surinkimo punktuose ar šiuose žiniuose užimamuose būstuose. Svetimšaliai, kurie gyvena už šių ribų, gaus maisto kortelės tokia pat tvarka, kaip ligi šiol.

- Frankfurtas. Amerikiečių karinė valdžia praneša, kad, atsižvelgiant į maisto sunkumus, ir svetimšaliams bus sumažinta maisto norma 300 kalorijų dienai. Amerikiečių zonoje tai bus padaryta nuo birželio 1 d.

- Beirutas. Sirijos ministras pirmininkas pranešė Saugumo Tarybai, kad britų ir prancūzų kariuomenė pirmomis balandžio mėn. savaitėmis visiškai pasitraukė iš Sirijos.

- Berlynas. Prieš kiek laiko Berlyne du komunistai buvo nuteisti kalėti po 5 metus. Gen. Clay reikalauja ištyrus, jie paleisti.

- Londonas. Amerikiečių karinei valdžiai uždraudus išmontuoti ir išgabenti įmones, paskirtas reparacijų tikslams, Britų Ministrų Taryba irgi svarsto šį klausimą. Manoma, kad ir iš britų zonos bus uždrausta įmonės išgabenti, iki nebus pilnai vykdoma Potsdamo sutartis. Amerikiečių zonoje iš viso reparacijų reikalams buvo skirta 150 įmonių.

Margasis mūsų gyvenimas

- Lohengrino stovyklos direktorė Mrs Kurth laikinai iš Müncheno išvykus, jos pareigas eis direktorės pavaduotojas George Orda ir atlikinės visos direktorės pareigas. 1946.V.29d.

- Gegužės mėn. 29 d., trečiadienį, 19 val. Lohengrino stovyklos III bloke, III aukšte, kaubų bukle įvyks sportininkų ir rėmėjų bei sporto mėgėjų visuotinis susirinkimas. Kadangi bus renkami nauji valdomieji organai, todėl visi prašomi gausiai dalyvauti.

- Lohengrino stovyklos IV bloko salėje 1946 m.V.26 d. rastas parkeris. Prašoma atsiimti stovyklos policijoje.

- Praga. Sovietai pradėjo teikti maistą Čekoslovakijai. Iš viso numatoma pateikti apie 30.000 tonų.

- Londonas. Britų maitinimo ministras Smith atsistatydino.

- Frankfurtas. Per įvykusius miestų savivaldybių rinkimus amerikiečių zonoje Hessene ir Württembergėje daugiausia balsų surinko socialdemokratai, o Bavarijoje - krikščionys demokratai.

- Vašingtonas. Manoma, kad šiandien pavyks susitarti su streikuojančiais angliakasiais ir tuo būdu baigti prasidėjusį streiką.

- Londonas. Londono spauda labai trumpai komentuoja Molotovo pasakytą kalbą. Londono „Times“ sako, kad to iš Molotovo nebuvo laukta. Kitas laikraštis pabrėžia, kad pagaliau Kremlius nutraukęs paslaptinę ir ilgą tylėjimą. „Daily Express“ sako: Kremlius paskelbęs pasauliui savo nusistatymą.

- Praga. Per Čekoslovakijos teritoriją vėl pradėjusi žygiuoti Sovietų kariuomenė.

- Maskva. Pirmadienį Stalinas, dalyvaudamas ir Molotovui, priėmė D. Britanijos pasiuntinį.

- Maskva. Į Maskvą atvyko Jugoslavijos delegacija, kuri iškilmingai buvo sutikta Maskvos aerodrome.

- Londonas. Halifaxo universitetas /Yanadoje/ Niemölleriui suteikė garbės daktaro titulą.

- Frankfurtas. Netrukus į amerikiečių zoną atvyks 6 rusų žurnalistai.